

Eduskunnan talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

Lupa- ja valvontaviraston lausunto

Eduskunnan talousvaliokunta pyytää Lupa- ja valvontaviraston kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi kuluttajansuojalain, jätelain ja kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain muuttamisesta (HE 47/2026 vp). Muutoksilla pantaisiin täytäntöön kuluttajien vaikutusmahdollisuuksien lisäämistä vihreässä siirtymässä koskeva direktiivi eli niin sanottuvihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi sekä tavaroiden korjaamista edistäviä yhteisiä sääntöjä koskeva direktiivi eli niin sanottu tavaroiden korjaamisdirektiivi.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on antanut valtakunnallisesti tuottajavastuuta valvoneena viranomaisena 27.11.2025 päivätyn lausuntonsa hallituksen esityksen taustalla olleesta työryhmän mietinnöstä kuluttajansuojalain uudistamisesta vihreän siirtymän edistämiseksi. Tehtävät ovat siirtyneet 1.1.2026 perustettuun valtakunnalliseen Lupa- ja valvontavirastoon.

Lupa- ja valvontavirasto kiittää valiokuntaa mahdollisuudesta antaa lausuntonsa asiassa ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Hallituksen esityksen sisällöstä ja Lupa- ja valvontavirastolle osoitettavista tehtävistä

Tavaroiden korjaamisdirektiivissä asetetaan sen liitteessä II mainittujen kestokulutushyödykkeiden valmistajille velvollisuus asettaa tarjoamansa varaosat ja työkalut saataville kohtuulliseen hintaan. Lisäksi valmistajia kielletäisiin nimenomaisesti käyttämästä sellaisia sopimuskäytäntöjä, laitteistoja tai ohjelmistotekniikoita, jotka estävät tällaisten tavaroiden korjaamisen. Koska mainitut säännökset koskisivat elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisen suhteen ohella kahden elinkeinonharjoittajan välistä suhdetta, säännökset ehdotetaan lisättäväksi kuluttajansuojalain sijasta jätelakiin ja valvontatehtävä Lupa- ja valvontavirastolle.

Tavaroiden korjaamisdirektiivi kuuluu direktiivin 18 artiklan perusteella yhteistyöasetuksen soveltamisalaan. Lupa- ja valvontavirasto nimettäisiin yksinomaiseksi yhteistyöasetuksen mukaiseksi toimivaltaiseksi viranomaiseksi jätelakiin lisättäväksi ehdotettujen säännösten noudattamisen osalta. Lisäksi Lupa- ja valvontavirastolle osoitetaan kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annettuun lakiin sisältyviä toimivaltuuksia silloin, kun Lupa- ja valvontavirasto on lain mukaan toimivaltainen viranomainen.

Tavaroiden korjaamisdirektiivin 7 artiklan mukaan komissio perustaa korjaamista koskevan eurooppalaisen verkkoalustan, jonka tarkoituksena on saattaa tavaroiden korjaajat ja kuluttajat yhteen. Kansalliset viranomaiset vastaavat verkkoalustan kansallisen osion hallinnointiin liittyvistä tehtävistä ja tarvittaessa kansalliseen osioon sisältyvien tietojen valvonnasta. Lupa- ja valvontavirasto toimisi eurooppalaisen verkkoalustan kansallisena yhteyspisteenä.

Lupa- ja valvontaviraston huomioita hallituksen esityksestä

Hallituksen esityksen mukaan jätelakiin lisättäisiin varaosien ja työkalujen tarjoamista kohtuulliseen hintaan koskeva uusi 9 b § ja kiellettyjä sopimusehtoja ja käytäntöjä koskeva 9 c §. Ehdotetun 9 b §:n 2 momentin mukaan valmistajalla tarkoitettaisiin ekosuunnitteluasetuksen 2 artiklan 42 kohdassa tarkoitettua valmistajaa. Lupa- ja valvontavirasto toistaa, mitä Pirkanmaan ELY-keskuksen lausunnossa on valmistajan määritelmästä todettu. Jätelaissa käytetään valmistaja-termiä muun muassa tuotteen valmistajaa koskevien säännösten (mm. JL 9 §, 12 §, 48 §) yhteydessä. Lupa- ja valvontaviraston käsityksen mukaan ekosuunnitteluasetuksen 2 artiklan 42 kohdan mukainen valmistajan määritelmä ei ole kaikilta osin yhteneväinen tuottajavastuusäännösten mukaisen valmistajan määritelmän kanssa. Esimerkiksi jätedirektiivin muutoksessa (EU) 2025/1892 omalla nimellään tai tavaramerkillään toisen valmistamia tuotteita jälleenmyyvä toimija on erotettu tuotteita omalla nimellään tai tavaramerkillään tuotteita valmistavasta toimijasta. Ehdotettuun 9 b §:n 2 momenttiin tulisi tarkentaa, että 9 b § ja 9 c §:ssä valmistajalla tarkoitettaisiin ekosuunnitteluasetuksen mukaista valmistajaa.

Esitetyt 9 b ja 9 c § koskisivat tavaroiden korjaamisdirektiivin liitteessä II mainittuja laitteita, joita ovat kotitalouksien pyykinpesukoneet, kuivaavat pyykinpesukoneet, kuivausrummut sekä astianpesukoneet, kylmäsäilytyslaitteet, elektroniset näytöt, hitsauslaitteet, pölynimurit, palvelimet ja tiedontallennustuotteet, matkapuhelimet, langattomat puhelimet ja taulutietokoneet sekä akuilla varustetut kevyet kulkuneuvot. Hallituksen esityksen mukaan ehdotettujen jätelain säännösten valvontatehtävä on työmäärältään hyvin vähäinen, sillä edellä kuvatun rajatun tuoteryhmän valmistajia ei tiettävästi tällä hetkellä ole Suomessa. Lupa- ja valvontaviraston käsityksen mukaan Suomessa saattaa olla joitain yksittäisiä valmistajia, jotka kuuluvat direktiivin soveltamisalaan. Tilanne voi talouden toimijoiden lisääntyessä ja/tai direktiivin soveltamisalan laajentuessa muuttua myöhemmin, joten valvonnan aiheuttamaa työtaakkaa on tässä vaiheessa haastava arvioida.

Hallituksen esityksen mukaan eurooppalaiseen verkkoalustaan liittyvä kansallinen yhteyspiste eli Lupa- ja valvontavirasto avustaisi komissiota laittoman ja mahdollisesti myös vanhentuneen sisällön poistamisessa kansallisesta osiosta. Lisäksi kansallinen yhteyspiste avustaisi komissiota kansallista osiota koskevan palautteen käsittelyssä ja mahdollisissa osion kehittämistoimissa. Kansallinen yhteyspiste myös raportoi kansallisen osion käytöstä komissiolle. Tehtävän tarkemmasta sisällöstä tai työmäärästä ei tässä vaiheessa ole tarkempaa tietoa, sillä verkkoalustan kehittäminen on edelleen kesken.

Vaikutukset Lupa- ja valvontaviraston toimintaan ja resursseihin

Pirkanmaan ELY-keskus on lausunnossaan tuonut esiin, että uudelle ja uuden tyyppiselle valvontatehtävälle on osoitetta riittävä resurssi. Riittäväksi resurssiksi on ELY-keskuksen lausunnossa katsottu yksi henkilötyövuosi. Lausuntopalautteen jälkeen vaikutusarviointia koskevaa jaksoa on täydennetty arviolla, jonka mukaan Lupa- ja valvontavirastolle aiheutuva alkuvaiheen resurssivaikutus olisi noin 0,2 htv:tä. Pitkällä aikavälillä työmäärän ennakoidaan kuitenkin jäävän kokonaisuudessaan vähäiseksi.

Lupa- ja valvontavirasto tuo esille, että tavaroiden korjaamiseen tai korjattavuuteen eli käytännössä tuotteen uudelleenkäyttöön liittyvä tehtävä sekä erityisesti elinkeinonharjoittajien sopimussuhteiden valvontatehtävä on Lupa- ja valvontavirastolle täysin uudentyypinen. Viranomaiselle osoitettaviin uusiin tehtäviin tulee varata riittävä resurssi. Kuten hallituksen esityksestä käy ilmi, myöskään eurooppalaisen verkkoalustan kansallisen yhteyspisteen työmäärää on vaikea luotettavasti arvioida, sillä verkkoalustan kehittäminen on kesken eikä alustan toiminnallisuudet ole tiedossa. Vaikka kansallisen osion perustaminen ei direktiivineuvotteluissa saadun tiedon mukaan edellytä jäsenvaltioilta tietojärjestelmien kehittämiseen liittyviä toimia, tulee kansallisen osion käyttöönotto ja kehittäminen vaatimaan virastolta resursseja erityisesti tehtävän valmistelu- ja käynnistysvaiheessa.

Lupa- ja valvontavirasto on viimeisimmässä esityksessään esittänyt tavaroiden korjaamisdirektiivin ja ekosuunnitteluasetuksen mukaisten uusien pysyvien valvontatehtävien henkilöstöresurssiksi yhteensä 1 htv.

Asiakirjan hyväksyntä

Lausunnon on esitellyt lakimies Ilona Varis ja ratkaissut yksikönpäällikkö Mikko Kantokari.

Lausunto on hyväksytty sähköisesti ja merkintä hyväksynnästä on asiakirjan lopussa.

Lupa- ja valvontavirasto
Postiosoite: PL 20, 13035 LVV
Puhelinvaihe: 0295 254 000
kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/70858/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/70858/2026 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Kantokari Mikko 04.05.2026 17:04

Esittelijä Varis Ilona 04.05.2026 16:20